

Kinderliteratur zum Erwerb der kognitiv-akademischen Sprachfähigkeit beitragen kann. Zu diesem Zweck analysiert sie morphosyntaktische und strukturelle Elemente in ausgewählten (Bilder-)Büchern. In Anbetracht dessen, dass Erwachsene bei der Auswahl von Kinderbüchern hauptsächlich nach inhaltlichen Kriterien vorgehen, weist sie darauf hin, dass neben diesen auch sprachliche Strukturen in Betracht gezogen werden sollen. Grund dafür ist das Wissen darüber, dass Bücher kleinen LeserInnen nicht nur Einsicht in ihre Umgebung anbieten, sondern sie „auch an literarische Konventionen“ heranzuführen und somit „sprachlichen Input“ darstellen (289-290). Demgemäß untersucht die Autorin systematische Unterschiede zwischen der Literatur verschiedener Altersstufen und die Rolle von Kinderliteratur zur Entwicklungsförderung der funktionalen *Literacy*.

Im letzten Beitrag von Kersting Mehler und Rebekka Weitkamp über die „Kompetenzen pädagogischer Fachkräfte bei der dialogischen Bilderbuchbetrachtung mit ein- und mehrsprachigen Kindern“ werden die sprachfördernden Aspekte des dialogischen Lesens von Bilderbüchern im Kindergarten thematisiert. Nach Ansicht der Autorinnen stellt die dialogische Bilderbuchbetrachtung „eine beliebte Form der Sprach- und Literacy-Förderung im Kindergartenkontext“ (316) dar; sie fördert neben der emotionalen, sozialen und ästhetischen Kompetenz auch die Entwicklung des Wortschatzes und der Syntax. Mit Fokus auf die Untersuchung von sprachförderlichen Aspekten bei der Bilderbuchbetrachtung zeigen die Autorinnen in Form eines Kompetenzmodells jene Kenntnisse und Fähigkeiten auf, welche die pädagogischen Fachkräfte zwecks kindlicher Sprachförderung aufweisen müssen. Anschließend stellen sie die theoretischen und methodischen Kenntnisse dar, die für die dialogische Bilderbuchbetrachtung benötigt werden, um zuletzt Vorschläge für eine didaktisch-methodische Formulierung der Aufgaben zur Entwicklung der benötigten Kompetenzen von Lehrkräften zu unterbreiten.

Die besprochene Monographie ist eine überaus wertvolle Sammlung von forschungsorientierten Beiträgen im Bereich des relativ neuen Forschungsgebiets zur mehrsprachigen Kinderliteratur. Die Heterogenität der in diesem Band vorgestellten Ansätze und Perspektiven bietet darüber hinaus eine geeignete Basis für weitere Untersuchungen zum Einsatz von Mehrsprachigkeit im Rahmen der Fremd-, Zweit- und Muttersprachdidaktik, sowie des Sprachlichkeitserwerbs im (vor)schulischen Alter.

Ivana Rončević

Suvremeni izazovi za knjižnice za mlade

Alka Stropnik. 2013. *Knjižnica za nove generacije: virtualni sadržaji i usluge za mlade*. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 163 str. ISBN 978-953-6001-85-9

U lipnju 2013. godine u izdanju Hrvatskoga knjižničarskoga društva tiskana je stručna knjiga autorice Alke Stropnik, druga u nizu *Hrvatsko knjižničarstvo*. Autorica svojim radom otvara novo područje. Prvi puta službeno je provedeno teorijsko i empirijsko istraživanje trenutalnoga stanja knjižničnih mrežnih stranica za mlade u Hrvatskoj i u svijetu. Na temelju rezultata toga istraživanja hrvatskim knjižničarima predložene su smjernice za osmišljavanje i oblikovanje kvalitetnih mrežnih stranica za mlade.

U prvome poglavlju, „Mladi kao korisnici knjižnica“, autorica prije svega određuje korisnike usluga za mlade. To su osobe od trinaest do devetnaest godina. Današnji tinejdžeri, odnosno mladi rođeni nakon 1995. godine, nazivaju se još i „generacija Z“, „novi milenijci“ ili „Googleova generacija“ jer su rođeni u digitalnome okruženju i odrastaju u njemu. Iako su informatički pismeniji od pripadnika tzv. generacija X ili Y, istraživanja pokazuju da oni nemaju razvijene analitičke vještine i vještine kritičkoga mišljenja pri vrednovanju informacija te očekuju da su sve informacije uvijek dostupne i prisutne na internetu. Kako bi knjižnice zadovoljile informacijske potrebe i interese mladih, trebaju biti prisutne na internetu te omogućiti sudjelovanje u osmišljavanju i stvaranju sadržaja knjižničnih mrežnih stranica primjenom usluga alata web 2.0. Zbog toga je važno da knjižničari budu ukorak s novim informacijskim i komunikacijskim tehnologijama i aktivni sudionici cjeloživotnoga obrazovanja. Nakon općenitih smjernica o posebnostima mladih kao korisnika knjižnica, autorica daje povijesni pregled knjižničnih usluga za mlade te određuje zadaće tih usluga.

O razvoju knjižničnih usluga u kontekstu novih tehnologija autorica progovara u drugome poglavlju. Pojavom računala i interneta knjižnično se poslovanje ubrzava i automatizira, a tradicionalne knjižnice s tiskanim fondom nude javno dostupne mrežne kataloge (OPAC). Iako osnovna funkcija knjižnice ostaje ista – odabir, prikupljanje, organiziranje, pohrana i omogućavanje pristupa informacijama, knjižnice počinju pružati i virtualne usluge na internetu, poput projekta hrvatskih narodnih knjižnica *Pitajte knjižničare* koji je pokrenut 2004. godine. Tehnološki napredak uvjetovao je razvoj suvremenih vrsta pismenosti – tehničke, informatičke, medijske i digitalne koje se još nazivaju i „transpismenosti“, a posebno su bitne za uključivanje u cjeloživotno obrazovanje. Autorica objašnjava i pojam informacijske pismenosti te modele traženja informacija u tradicionalnome i digitalnome okruženju.

U trećemu poglavlju autorica detaljnije opisuje navike i modele traženja informacija mladih koji se internetom koriste za obrazovanje, no i za zabavu, druženje i komunikaciju. Neposrednu komunikaciju sve više zamjenjuje virtualna. Mlade je zbog tih činjenica potrebno zaštititi od društveno neprihvatljivoga sadržaja te ih poučiti pravilnome vrednovanju informacija. Autorica smatra da upravo knjižničari trebaju prednjačiti u znanju o novim načinima pristupa informacijama i odlično poznavati informacijske tehnologije kako bi uspješno educirali korisnike te ostvarili svoju ulogu posrednika između korisnika i informacija. Njihov kontinuirani profesionalni razvoj u kontekstu novih tehnologija potreban je za uspješno i kvalitetno razvijanje informacijske i kritičke pismenosti mladih, odnosno svladavanje vještina pretraživanja podataka, obrade informacija i primjene usvojenoga znanja.

Poglavlje „Knjižnične mrežne stranice“ opisuje povijesni razvoj mrežnih stranica domaćih i stranih knjižnica te njihovu ulogu i zadaće. Danas su pojedine knjižnice isključivo virtualne i namijenjene su određenoj skupini korisnika ili je sadržaj posvećen određenoj vrsti građe, poput Međunarodne dječje digitalne knjižnice (*International Children's Digital Library*). Ona je osmišljena kao zbirka knjiga iz svih krajeva svijeta koje predstavljaju povijest, kulturu i tradiciju zemlje iz koje potječu. Autorica detaljno izlaže postupak izrade knjižničnih mrežnih mjesta i mrežnih stranica, a naglasak je na planiranju, sadržaju i dizajnu mrežnih stranica te na navigaciji i čitljivosti kao elementima preglednosti. Poglavlje sadrži i preporuke za primjenu weba 2.0, koji je usmjeren na razmjenu znanja, iskustva, misli i

ideja. Budući da omogućuju jednostavniju komunikaciju i suradnju na stvaranju i uređivanju mrežnoga sadržaja, posebna pozornost posvećena je blogovima, „wikiju“, trenutačnoj razmjeni poruka i virtualnoj komunikaciji, RSS-u, „podcastu“, društvenome umrežavanju na različitim društvenim mrežama (kao su Facebook, MySpace, Twitter, Youtube) te procesu označavanja i opisivanja digitalnih objekata u svrhu budućega pretraživanja.

U sljedećemu poglavlju autorica navodi sedam načela oblikovanja mrežnih stranica za mlade: nepristranu upotrebu, prilagodljivost pri upotrebi, jednostavnost i intuitivnost, lako uočljivu informaciju, toleranciju grešaka, mali fizički napor i veličinu i prostor koji omogućuju primjerenu upotrebu, a potiču na aktivnije sudjelovanje mladih u izradi institucionalnih mrežnih stranica. Sadržaj na stranicama za mlade detaljno je opisan i podijeljen je u tri skupine – informacije, komunikacija i sadržaj nastao kreativnim izražavanjem mladih. Teorijski dio obogaćen je prikazom dobrih primjera iz prakse, poput mrežnih stranica za mlade zagrebačke Knjižnice Medveščak.

Opisano je i ranije spomenuto empirijsko istraživanje knjižničnih mrežnih stranica za mlade u Hrvatskoj koje je provedeno kako bi se stekao uvid u opseg prilagodbe usluga hrvatskih narodnih knjižnica u mrežnome okruženju korisnicima koji pripadaju milenijskoj i Googleovoj generaciji. Istraživanje je provedeno tijekom 2012. godine, a obuhvaća tri narodne knjižnice koje imaju postavljene mrežne stranice namijenjene mladima. Detaljnije je analiziran sadržaj stranica s obzirom na dostupne informacije o tradicionalnim i virtualnim uslugama, komunikaciji i kreativnome izražavanju.

Autorica zaključuje da iako se pripadnici milenijske i Googleove generacije smatraju informacijski i informatički pismenijima od ranijih generacija, oni zbog nedovoljno usvojenih vještina pretraživanja ne uspijevaju razraditi učinkovite strategije pretraživanja te ne znaju vrednovati pronađeni sadržaj. U procesu informacijskoga opismenjavanja mladih korisnika kao najvažniju kariku autorica navodi upravo knjižničare koji za ostvarivanje te zadaće trebaju biti aktivni sudionici cjeloživotnoga obrazovanja i pratiti razvoj informacijske i komunikacijske tehnologije. Uz to autorica u svrhu što aktivnijega uključivanja mladih u rad knjižnica predlaže da oni sami sudjeluju u izradi knjižničnih mrežnih stranica za svoje vršnjake. Kao pomoć knjižničarima koji će taj proces voditi u dodatku knjige nalazi se i „Prijedlog smjernica za knjižnične mrežne stranice za mlade“.

Važnost je prikazane knjige dvojaka. Njezin sadržaj može potaknuti knjižnice koje ne nude sadržaje namijenjene mladima i usluge rada s tom korisničkom skupinom na uvođenje takvih aktivnosti, a knjižnicama koje takve usluge već pružaju knjiga će postati alatom za samoprocjenu. Da knjiga sliči priručniku, potvrđuje kratki pregled najvažnijih tvrdnji nakon svakoga poglavlja, gotovo 150 stručnih referencija, više od 180 bibliografskih jedinica te detaljno kazalo pojmova. Iako autorica piše jednostavnim jezikom, riječ je o ozbiljnoj sintezi suvremenih znanstvenih i stručnih spoznaja o interesima, obrazovanju i sposobnostima suvremenih mladih generacija, ali i o razvoju suradnje između knjižnica i mladih. Zaključak koji iz knjige Alke Stropnik nedvojbeno proizlazi jest taj da knjižnice trebaju uzeti u obzir aktivnosti i kreativnost mladih korisnika i njihov način života te programe i usluge osmišljavati s njima, a ne za njih.

Ivana Faletar Horvatić